

Oponentský posudek na diplomovou práci

Petra A. Beránková: Strážci veřejného zájmu. ISS UK Praha, 2013.

Předkládaná práce s poněkud dlouhým podtitulem si klade za cíl sociologicky uchopit konceptuální rámce i samotný koncept nejednoznačného jevu, typu aktivit a specifických organizací, označovaných jako „watch dog“, s pozdějším českým překladem „hlídací pes“ demokracie.

Práce je zpracována na velmi dobré úrovni, využívá dostatečně široký okruh domácí i zahraniční literatury. Zvolené metody i získaná data odpovídají stanovenému cíli práce: absenci formálního rozdělení práce na teoretickou a výzkumnou/empirickou část nelze považovat v tomto případě za nedostatek. V obsahu práci by bylo možno uvažovat o předsunutí kapitoly 1.3 „Občanská společnost jako strážce státní moci“ před kapitolu 1.2, kde jsou představeny české organizace typu watch dogs.

Na str. 6 autorka uvádí, že za subjekty „watch dog“ považuje „...organizace zaměřené na kontrolu politiky a veřejné správy či na hájení a prosazování veřejného zájmu ve vztahu k demokratizaci české společnosti.“ Zde se v plné míře objevuje složitost a do značné míry rozporuplnost zapojování do politického diskurzu těch aktérů, kteří se rozhodnou ujmout se role strážců veřejného zájmu. Nehledě na procesualitu a střetávání rozdílných přístupů soupeřících aktérů při utváření a „vynořování“ veřejného zájmu a formulování agendy veřejné politiky, kdy některým veřejným zájmům se dostává vyšších preferencí před jinými veřejnými zájmy (např. ochrana přírodního prostředí před stavbou veřejné komunikace), zůstává vážnou otázkou legitimita těchto organizací (s tím i souvisí zmínka T. Kramára, na str. 7, o samozvaných obhájcích veřejného zájmu). Na str. 10 lze upřesnit výrok autorky, že pro „public interest groups“ není užíván český ekvivalent: není příliš rozšířen, avšak existuje: jde o „zájmové skupiny veřejného zájmu“. V kap. 2.3.2 (od str. 30) autorka vhodně zmiňuje pluralistický přínos Roberta Dahla a jeho sedm institucí polyarchie. Rovněž je třeba kladně hodnotit i pasáž o neklasickém konceptu demokracie Josepha Schumpetera (s dílčí výhradou, zda je oprávněné jeho přístup nazvat „elitistickým“).

Jako otázky pro obhajobu navrhuji:

- 1) Do jaké míry, podle mínění autorky, plní roli hlídacího psa demokracie v současné době česká média ?
- 2) Jak lze chápat kontroverzní fenomén „whistleblowing“ a jeho vztah k „watch dog“ ?

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako **výbornou**.

V Praze 15.6.2013

Ing. Petr Kotlas, Ph.D.

